

บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

The role of the Ministry of Education and the development of the quality of education

บุญมา พ่วงศรีสาร

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

smingnakornin@gmail.com

บทคัดย่อ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรัฐที่กำกับดูแลการศึกษาของชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งหมดโดยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการต่างๆ เข้ามาควบคุมการศึกษาตั้งแต่ ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา การฝึกหัดครูการศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาพิเศษ การศึกษาผู้ใหญ่ และการส่งเสริมโรงเรียนเอกชน และการศึกษาประชาชนในด้านต่าง ๆ ให้มีความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเสมอภาค สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไม่ว่าจะอาศัยอยู่เขตเมืองหรือเขตชนบทที่สามารถรองรับการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อันเป็นไปตามกรอบวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้ซึ่งมีบทบาทหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1.การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล 2. เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 3. ผลิต พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคน 4.การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์งานวิจัย และนวัตกรรม และ5.เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ: กระทรวงศึกษาธิการ. การพัฒนาคุณภาพ. การศึกษาของชาติ.

Abstracts

The Ministry of Education is a governmental agency that oversees national education for all people's quality development by setting policies and action plans. The curriculum is based on primary education. secondary education. vocational education. teacher training. social welfare. Special Education Adult education And promoting private schools. And public education in different fields. To have the knowledge of moral quality. Accurate and equitable education can reduce educational disparities. whether living in urban or rural areas. which can support the development of the country according to the philosophy of sufficiency economy. In the 21st

century. the vision of the Ministry of Education has been defined. It has four main roles: 1. Enhancing the quality and standards of all levels of education / international equivalents. 3. Produce. develop. and empower people. 4. Development of inventions. research and innovation. and 5. Enhancing the effectiveness of the governance system in accordance with good governance.

Keyword:. Ministry of Education. Quality Development. National Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 จัดทำขึ้นภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559 และสอดคล้องเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2555-2559) ตลอดจนสภาพปัญหาจากการจัดและพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระยะที่ผ่านมา ซึ่งพบว่ายังมีปัญหที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาทั้งด้านการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ด้านคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ตลอดจนสภาพการบริหารและจัดการศึกษาที่ยังต้องเพิ่มเติมในด้านประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 1) แต่ถึงอย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการศึกษาไทยจะพยายามเข้าถึงความเป็นสากลและโลกาภิวัตน์ทางการศึกษาแต่ยังขาดศรัทธาอันแสดงออกทางจินตนาการต่ออุดมการณ์ที่แท้จริงทางการศึกษาคุณภาพทางการศึกษาที่ผ่านมายังไม่เหมาะสมกับบริบทพื้นฐานของสังคมไทย เพราะที่เห็นและถือเป็นแนวปฏิบัติในส่วนมากจะอิงมาตรฐานของประเทศอื่น ทำให้การศึกษาไทยได้รับการแทรกแซงอย่างยิ่ง ครูที่ดีของกระทรวงศึกษาธิการยังมีจำนวนไม่มากพอ เพราะ ครูบางคนไม่มีคุณสมบัติที่พึงามในการประกอบอาชีพนี้ ยังมีสถานะเพียงแค “คนผู้สอน” สังคมไทยยังมีบางส่วนที่ยังไม่เห็นคุณค่าของกระบวนการการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เพราะเท่าที่ผ่านมายังมีการขาดส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ ในการช่วยวางแผนการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้อง

กบสภาพชุมชนที่ชัดเจนและถูกต้อง และระบบการบริหารจัดการยังเป็นปัญหาต่อเนื่อง ขาดความคล่องตัวเพราะ บางอย่างต้องอิงกับนโยบายของรัฐบาลโดยภาพรวม (ธงชัย สมบูรณ์, มปป : 2-3)

จากสภาพปัญหาของการศึกษาภายในชาติทำให้รัฐบาลมีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ประชากรมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และมีนโยบายดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน เพื่อพัฒนาประเทศตั้งแต่ระดับฐานราก ให้พร้อมสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นให้มี ศักยภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ อันจะสอดคล้องกับแนวทางประชารัฐ ที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มาร่วมกันทำงานเพื่อให้ประเทศชาติ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สืบไป” เพราะฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งมั่นที่จะปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพการศึกษาสร้างโอกาสให้คนไทยได้เรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการ เปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้พลเมืองมีคุณภาพ มีความ ภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย สามารถเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ และมุ่งพัฒนาศักยภาพในการ แข่งขันของประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (อิชยา กัปปา, [ออนไลน์], 20 ตุลาคม 2561)

กล่าวได้ว่า การศึกษาภายในชาติค่อยข้างมีปัญหาที่ส่งผลกระทบในวงกว้างตั้งจากรากเหง้าไปจนถึงระบบ การบริหารจัดการที่กำกับดูแลการศึกษาเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านการมีส่วนร่วม ของประชารัฐ ที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมซึ่งกระทรวงศึกษาธิการสามารถเข้ามาดูแล กำกับนโยบาย ด้านการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้อง ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสการศึกษาอย่างเท่าเทียมให้มากที่สุดไม่ว่า จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรืออาศัยอยู่ในเขตเมืองก็ตามก็จะสามารถสร้างคนในชาติให้สามารถสร้างความพร้อมเพื่อการ แข่งขันในทุกๆด้านต่อไปอันเป็นบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 ต่อไป

บทบาทและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

แม้ว่าวันเวลาผ่านไป กระทรวงศึกษาธิการ ยังต้องจำเป็นในการปฏิบัติภารกิจหลักต่อไป กล่าวคือการ จัดการศึกษาการส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนของรัฐได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมรวมทั้งการสร้างโอกาสของโอกาสทางการศึกษาด้วยนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันยังส่งเสริมให้ทุกคนได้รับโอกาสศึกษาต่อตาม

ศักยภาพและสมรรถนะของตนเองอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นกระทรวงศึกษาธิการยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่น องค์กร มหาชน และองค์กรของเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการทางการศึกษามากขึ้น การผลักดันเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการในบางยุคบางสมัยบางครั้งดูเหมือนเป็นรอยต่อที่ไม่ลงตัวเท่าใดนัก แต่ทั้งนี้ยังถือว่า กระทรวง เองยืนหยัดและมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของชาติให้มีความเจริญงอกงามไปอย่างไม่หยุดยั้ง (ธงชัย สมบูรณ์, มปป : 2-3)

กรอบวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคน ดี มีความสุข มีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทัน ในเวทีโลก” และมีพันธกิจหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1.ยกระดับคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาสู่สากล 2.เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และ 3. พัฒนา ระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยมีการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 13-26) ดังนี้

1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยมุ่ง พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้นสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับและ ประเภทให้มีคุณภาพและมาตรฐานได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2. ผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มุ่ง ผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีวศึกษาที่มี คุณภาพมาตรฐาน มีสมรรถนะ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งการเตรียมความ พร้อมของผู้เรียนและกำลังแรงงานรองรับการเข้าสู่สังคมและประชาคมอาเซียน

3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการ วิจัยและพัฒนาทั้งด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ การให้บริการรักษาพยาบาลและเพื่อความเป็นเลิศทาง วิชาการ โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการพัฒนาการศึกษาและในเชิงพาณิชย์

4. ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเร่งขยายการเข้าถึง บริการการศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งในเมืองและชนบททุกระดับ/ประเภท กระจ่ายโอกาสและสร้างความเป็นธรรมให้กับ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ให้ได้รับบริการทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับ

โอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศให้สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

5. พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งในแต่ละยุคศาสตร์มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานมุ่งปรับระบบบริหารจัดการและพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ สร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทให้มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ และมีความเข้มแข็งรองรับการกระจายอำนาจรวมทั้งปรับปรุงระบบการสนับสนุนการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษาและการสร้างภาคีเครือข่ายทางการบริหารจัดการศึกษา

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการจะต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนในการจัดการแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุด (กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, มปป. :12-13) ได้แก่

1. การปฏิรูปครู โดยดำเนินการปฏิรูปครูทั้งระบบ ได้แก่ ปรับระบบการบริหารงานบุคคลตั้งแต่กระบวนการผลิตครูการสรรหาและคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง และมีความเหมาะสมเพื่อบรรจุเป็นครู จัดระบบเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมโดยปรับระบบฐานเงินเดือนและให้มีสวัสดิการหรือ ผลประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจ จะได้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนอย่างเต็ม

2. การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเร่งดำเนินการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา/คุณภาพผู้เรียนตกต่ำในกรณีเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

3. การปฏิรูปการบริหารจัดการ โดยปรับปรุง/แก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการ บริหารจัดการการศึกษา ปรับโครงสร้างและบทบาทการบริหารงานกระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจ การบริหารจัดการจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติอย่างความเป็น อิสระและคล่องตัวเพื่อเพิ่มความเป็นอิสระในการบริหารแก่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

4. การปฏิรูปการกระจาย-เพิ่มโอกาสและคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม โดยจัดให้มีการพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลเพื่อเพิ่มคุณภาพและโอกาส กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับทุกสื่อ จัดรายการเพื่อการศึกษา ปรับระบบเงินอุดหนุนรายหัวทุกประเภททุกระดับให้เป็นธรรม ปรับระบบการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส

5. ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน โดยปรับหลักสูตร อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ ในระดับอาชีวศึกษาควรเน้นภาคปฏิบัติ ในสถานประกอบการ

และให้ความสำคัญกับด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ เพิ่มระบบจิตใจและสร้างค่านิยม และภาพลักษณ์ที่ดีให้ผู้เรียน สายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ในระดับอุดมศึกษาควรปรับปรุงคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

เพราะฉะนั้น บทบาท และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการย่อมส่งผลต่อปริมาณของชาติที่ลงทุนเพื่อ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นที่รองรับสภาพการแข่งขันตามศักยภาพในทุกๆด้านอันเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ ครอบคลุมตั้งแต่ 2560-2579 อีกทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาในชนบทให้ทัดเทียมกับคุณภาพของประชาชนใน เขตเมืองใหญ่หรืออย่างน้อยที่จะสามารถลดช่องว่างของศักยภาพให้แตกต่างกันน้อยที่สุดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของ กลไกการศึกษาทั่วประเทศที่จำเป็นจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน ขยายโอกาสทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอันเป็นภารกิจตามบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการและเป็น ความคาดหวังของประชาชนทั้งประเทศว่ากระทรวงศึกษาธิการจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของชาติไปสู่ความหวังใหม่ตามโรดแมปไทยแลนด์ 4.0

ระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการ แข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญ และทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบ เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรง กดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และ แรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้ คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มี รายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการ เปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทย (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จัดระบบการศึกษาไว้ในหมวดที่ 3 ว่าด้วย ระบบการศึกษา ในมาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ

การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553) ดังนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหา และหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่ง ความรู้อื่น ๆ

ในมาตรา 16 ระบุว่า การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับมาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในมาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น 2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น 3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่า ด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553)

กล่าวได้ว่า ระบบการศึกษาของชาติประกอบด้วย 3 ระบบใหญ่ ๆ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการจัดการศึกษาต้องไม่น้อยกว่าสิบสองปี หากนับรวมในระดับอุดมด้วยจะเพิ่มไปอีก 4 ปี เป็น 16 ปี จำนวนนี้ไม่นับรวมก่อนการเข้าปฐมนิเทศ ซึ่งทำให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของชาติใช้เวลานานมากที่ยังไร้แววของการแก้ไขปัญหาหรือปฏิรูประบบการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพราะผู้ที่ปฏิรูประบบส่วนใหญ่มองถึงระบบการจัดการศึกษามากกว่าการมองไปที่ตัวปัญหาอย่างจริงจัง ซึ่งเมื่อเหตุและผลของมูลเหตุกับวิธีการไม่ตรงกันก็ยากที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทยได้เช่นกัน

วิเคราะห์บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติเป็นอีกความหวังหนึ่งของประชาชนในชาติที่อาจจะกำหนดทิศทางการแข่งขันกับต่างประเทศในโลกอนาคต ก็ขึ้นอยู่กับคณะบริหารระดับสูงทั้งหลายที่จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกลที่เห็นช่องทางการพัฒนาคนกับบทบาทการพัฒนาคนในชาติให้เกิดความเข้มแข็ง มีศักยภาพ และคุณภาพในการพัฒนาประเทศร่วมกันทั้งนี้การนั่งคิด นอนคิด ยืนคิดเพียงเฉพาะรัฐมนตรีและที่ปรึกษารัฐมนตรีคงจะไม่ได้ช่วยให้เกิดความฝันที่เป็นจริงได้ในเร็ววันแต่จะต้องร่วมคิดในเชิงวาระแห่งชาติที่เห็นภัยทางด้านการศึกษาของชาติจนสามารถสร้างคุณภาพการศึกษาให้รุดหน้าทัดเทียมกับนานาชาติได้ เพราะฉะนั้น การพัฒนาบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการแม้ว่าอาจจะมิใช่คำตอบทั้งหมดแต่อย่างน้อยที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจะปิดความรับผิดชอบเรื่องคุณภาพของการศึกษาชาติไปไม่ได้จะมีคุณภาพต่ำหรือมีคุณภาพสูงก็ควรยอมรับโดยไม่มีข้อแม้แต่อย่างใดแต่ถึงอย่างไรก็ตาม หากการทำงานของบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ และมีสมรรถนะอย่างเพียงคงจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติให้ประสบผลสำเร็จได้โดยไม่ยากจนเกินไปซึ่งจะต้องสอดคล้องกับบทบาทหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล แน่นนอนว่าการเข้าไปกำหนดกรอบการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาภายในประเทศที่มีจำนวนประชากรในวัยเรียนจำนวนมากอาจจะไม่ครอบคลุมทั้งหมดโดยเฉพาะสถานศึกษาในเขตชนบทที่ขาดทั้งงบประมาณ ขาดทั้งครู ขาดทั้งเทคโนโลยีสื่อการสอนในระดับสากลจึงเป็นการยากมากสำหรับการพัฒนาได้ทั้งหมด แต่ถึงอย่างไรก็ตามหากมองในเชิงของกลไกการถ่ายทอดและยกระดับการพัฒนาของผู้เรียนในเขตห่างไกลแล้วอาจจะต้องเพิ่มแรงจูงใจของผู้ที่ศักยภาพในการเป็นครูด้านภาษาให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนเป็นสองเท่าให้กับครูที่ทำหน้าที่ในเขตชนบทตามความเหมาะสม รวมทั้งการจัดการสวัสดิการอื่นๆให้ได้อย่างครบถ้วนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอาจจะกำหนดเป็น

นโยบายในการขยายผู้สอน และเพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียนได้มีคุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานเทียบเท่ากับสถานศึกษาในเขตเมืองและเพิ่มศักยภาพไปสู่ระดับสากลขึ้นอยู่กับครูหรือผู้ที่ถ่ายทอดความรู้เหล่านี้

2. บทบาทการเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ความเท่าเทียมทางการศึกษาขึ้นอยู่กับการจัดการงบประมาณตามความจำเป็นของพื้นที่นั้นๆ ที่มองเด็ก เยาวชนด้วยโอกาส หรือผู้ที่ยากจนมาเป็นอันดับแรก หากรัฐบาลยังมองว่าสถานศึกษาที่มีผู้เรียนจำนวนมากจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดแต่ละเลยเด็กเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลก็เท่ากับว่าการบริการโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการย่อมไม่เป็นตามบรรทัดฐานเดียวกันทั้งหมดและไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ อีกทั้งการเพิ่มช่องทางการศึกษาให้กับประชาชนเพิ่มแสวงหาความรู้ได้เพิ่มเติม เช่น การมีนโยบายไวไฟฟรีทุกโรงเรียนไม่โรงเรียนนั้นจะอยู่ห่างไกลสักเพียงใดก็ตามย่อมต้องได้รับการจัดสรรทั้งหมดเพื่อลดช่องว่างการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาและกาประกอบอาชีพ

3. บทบาทการผลิต การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคนไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่กำกับดูแลระบบการจัดการศึกษาทั้งระดับสูงสุด ระดับล่างสุดก็ควรมีศักยภาพให้มากที่สุดด้วยการจัดโครงการอบรมในหลายๆด้าน นอกจากนี้ ครูและบุคลากรที่ทำหน้าที่ทางด้านการศึกษาก็จะต้องพัฒนาตนเองให้มากที่สุดให้มีทักษะ ศักยภาพ และความสามารถในหลายๆด้านพร้อมๆกัน เช่น ด้านภาษา ด้านกีฬา ด้านตัวเลข ด้านสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ด้านพฤติกรรม ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะต้องเล็งเห็นการขับเคลื่อนนโยบายการคัดเลือกคนเข้าทำงานที่มีคุณภาพเท่านั้น เมื่อเข้ามาแล้วควรกำกับดูแลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีให้มากที่สุดเพื่อการทุ่มเทแรงกาย แรงใจ และแรงสติปัญญาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ มีคุณภาพ และเป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ หรืออย่างน้อยที่สุดต้องเห็นความสำคัญของผู้สร้างคนมาก่อนเสมอ ซึ่งเชื่อแน่ว่าหากกระทรวงศึกษาธิการดูแลผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนเป็นอย่างดีบุคคลเหล่านี้จะดูแลเด็กเยาวชนเป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน นอกจากการสร้างครูและผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนให้เป็นคนเก่งแล้วยังต้องมองถึงความเพียงพอของจำนวนผู้ทำหน้าที่ในพื้นที่นั้นๆอีกด้วยไม่ให้มีภาระงานที่มากเกินไป การให้ลดความเครียดในเรื่องต่างๆ เป็นต้น เพราะหากสิ่งเหล่านี้รบกวนก็จะทำให้การเสริมสร้างคุณภาพของประชาชนมีศักยภาพลดลงไปด้วย

4. บทบาทการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรม โดยเฉพาะการกำกับดูแลและการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ให้เข้มข้นเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นแม้ว่า การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรม มิใช่เฉพาะตัววัตถุเพียงเท่านั้นที่มุ่งเป้าหมายให้เกิดขึ้นในอีกไม่กี่ปีแต่สิ่งดังกล่าวจะต้องมองถึงนวัตกรรมทางสังคมที่มองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ฝังใจของชนชาติไทยด้วย หากกระทรวงศึกษาธิการไปสู่อัจฉริยะสร้างชาติอย่างเดียวก็จะเป็นการจัดการศึกษาที่ผิดพลาดอย่างที่พระพุทธทาสกล่าวไว้ว่า “การศึกษาหมาทางด่วน” ซึ่งจะเป็นการจัด

การศึกษาที่พาประชาชนให้เกิดความทุกข์ในการระดับยากที่จะแก้ไขในเชิงจิตสำนึกรับผิดชอบชั่วดีของคนในชาติเพิ่มมากขึ้น เพราะจิตใจของมนุษย์หากผูกติดกับวัตถุมากเกินไปจะทำให้ขาดการพิจารณาความถูกต้องในทุกๆ เรื่องซึ่งนำไปสู่ความผิดพลาดในการปฏิบัติตนตามกรอบของพลเมืองที่ดีได้ เพราะฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเตรียมความพร้อมให้ได้ใน 2 เรื่องใหญ่ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนและการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรมให้กับประเทศไปพร้อมๆ กัน

5. บทบาทการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการสร้างกลไกการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบของคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งหมด แต่กระนั้นการกำกับดูแลที่มีหน่วยงานภายในอาจจะไม่ใช่คำตอบมากนักเพราะส่วนมากหากใช้อำนาจภายในกำกับดูแลจะทำให้กลไกต่างๆ เกิดความอ่อนแอลงไปมาก แต่หากกระทรวงศึกษาธิการมองถึงหน่วยงานภายนอกให้เข้ามาตรวจสอบ กำกับดูแลคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรจะทำให้เห็นข้อบกพร่องของการบริหารที่ไม่เป็นไปตามกรอบของธรรมาภิบาลอย่างชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้การขยายระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นวาระเร่งด่วนของสังคมก็ยิ่งเพิ่มช่องทางการตรวจสอบคุณภาพการบริหารจากสังคมได้มากยิ่งขึ้นที่จะช่วยให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ ได้อย่างครอบคลุม เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาดูเรื่องการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือไม่จะส่งผลต่อผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆ โดยตรง หากไร้ศักยภาพหรือไร้สมรรถนะในการบริหารจัดการก็ควรได้รับการพิจารณาและเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีธรรมาภิบาลหรือศักยภาพได้เข้ามาทำหน้าที่การบริหารจัดการต่อไปได้ ซึ่งมีใช้ใช้ระบบเก่าดังที่เป็นมาตลอดหลายสิบปีเพราะไม่ได้ช่วยคุณภาพการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่หากมีประสิทธิภาพดีอยู่แล้วก็ควรได้รับสิทธิบางประการด้วยเช่นกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

วิกฤติการศึกษาของชาติในปัจจุบันอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สู้ดีมากนักทำให้วงการและสถาบันทางการศึกษาทั้งหลายต่างก็ออกมาเสนอแนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติที่แตกต่างกันออกไปตามความเชี่ยวชาญของนักวิชาการทางด้านการศึกษาทั่วประเทศซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการศึกษาของชาติที่มีผู้ที่เป็นห่วงการศึกษาที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีพลังในการแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีมั่งคั่งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการปฏิรูประบบการจัดการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วย แต่กระนั้น ในความหลากหลายแนวทางที่ขึ้นอยู่กับรัฐบาลจะกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศไปในทิศทางใดก็ย่อมให้ออกาสในการพิสูจน์ความพร้อมของศักยภาพของผู้บริหารประเทศนั้นๆ ต่อไป ซึ่งการกำหนดการจัดการศึกษาภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีหรือไทยแลนด์ 4.0 อาจจะเป็นคำตอบของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติหรือไม่ก็ต้องขับเคลื่อนกันไปให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในชาติทั้งหมด

บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติจะประกอบด้วยภารกิจตามบทบาทหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1.การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทเทียบเท่าระดับสากล 2.เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 3.ผลิต พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคน 4.การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และนวัตกรรม และ 5.เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งทั้ง 4 ด้านที่กล่าวขย่มเป็นกลไกหลักของกระทรวงศึกษาธิการว่าจะสามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนได้มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถของผู้บริหารกระทรวง หากไร้ซึ่งศักยภาพและไร้ความสามารถในการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาก็ถือว่าประเทศชาติขาดทุนในการแข่งขันกับต่างประเทศที่อาจจะรอคอยไปอีก 10 ปีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป แต่หากผู้บริหารระดับสูงมีประสิทธิภาพเชิงการบริหารจัดการศึกษาภายในชาติก็อาจจะเป็นมิติและโอกาสให้กับประชาชนได้เปิดโลกทัศน์ที่กว้างไกลพร้อมกับความหวังใหม่ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเพราะประชาชนจะมีศักยภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

References

- กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (มปป). **ปฏิรูปการศึกษาปฏิรูปประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ธงชัย สมบูรณ์. (มปป). **บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ : ตำนานการศึกษาวันเวลาที่ผันผ่าน**. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ดพ.ศ. 2555-2559**. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579**. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อิชยา กัปปา. 126 ปี กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://gnews.apps.go.th/news?news=16801> [วันที่ 20 ตุลาคม 2561].